

de twee pantjalangs, die in de Molukken zijn aangekomen, weer zijn teruggekeerd.

MAKASSAR

In de beantwoording is reeds bericht dat Makassar door het mislukken van de reis van de Huis te Manpad in grote problemen is geraakt. Ter ondersteuning zijn de sloepen Sukkelaar en Verloren Zoon weer respectievelijk op 21 juli en 4 september 1764 daarheen teruggestuurd met de meest nodige goederen en rsd 6000,- aan payment. Over scheepsaanlegenheden merkt men terloops op dat het bestuur [fol. 138] op 18 juli 1764 werd opgedragen de Compagnie schadeloos te stellen voor goederen die het volk van Caydoepa uit de gestrande Zeelie heeft gestolen. Tevens moet van de koning van Buton genoegdoening geëist worden voor de weigering van de radja van Caydoepa om de geredde schepelingen hulp te verlenen, omdat wellicht daardoor verscheidene goederen verloren zijn gegaan. Men is echter zeer tevreden over de pas verkozen koning van Buton niet alleen vanwege zijn hulp in bovenvermelde schadelijke zaak, maar ook omdat hij vijf man van een daar een dag tevoren gestrand vaartuig van een Engels schip, onder bedreiging door de kapitein, pas heeft teruggegeven toen hij zich van steun van de Compagnie ontbloot zag. Dat schip is daarna direct vertrokken. Gouverneur Cornelis Sinkelaar spreekt daarvan in zijn aparte brief van 10 juni 1764, maar vond het nog niet raadzaam deze koning door de Compagnie te laten erkennen. Uit die brief blijkt ook [fol. 139] dat Aru Mampu bij het overlijden van de vorst van Boni vermoedelijk zal opvolgen, dat er rust heerst onder de bondgenoten op Celebes en in Sumbawa en dat de koning van Bima de kust van Mangerai van Makassar heeft gezuiverd. Daarentegen blijven de berichten over de onverdrotenheid van de Mandarezen in het smokkelen en het toenemen van geweld, onaangenaam. De overval op de post Bwool getuigt daarvan. Uit de brief van Sinkelaar blijkt ook dat men dat geboefte graag wil beteugelen of straffen en de hoogmoedige Wadjorese bevolking wenst te fnuiken, als de koning van Boni weer in oorlog raakt. Men wenst dat de Compagnie het monopolie van de handel in textiel op Celebes verwerft, omdat Wadjo thans daarvan wel voor rsd 100.000,- produceert, wat voor de afzet van textiel uit de Westerkwartieren zeer schadelijk is. Daarbij wordt nog voorbijgegaan aan de toename van weverijen in de Oosterkwartieren. Om de smokkel zoveel mogelijk tegen te gaan en omdat de vaart van de Chinese jonken op Makassar [fol. 140] zeer schadelijk is voor die op Batavia, is op 7 augustus 1764 besloten de toestemming daarvoor, die bij het besluit van 8 mei 1753 werd gegeven, in te trekken, met uitzondering van een reeds voor 1765 verleende pas voor een jonk van Amoy. De vaart van China naar Makassar is dus in het vervolg op straffe van confiscatie verboden, zoals eerder eveneens het geval was.

BANDJARMASIN

Zoals hierboven reeds aangegeven is ook de vaart op Pasir verboden. Hierboven is het belangrijkste betreffende de vestiging op Borneo reeds behandeld. Er wordt verwezen naar de ernstige brieven aan de koning en de residenten van 15 augustus 1764.

PALEMBANG

De patrouillering tegen smokkelaars in Straat Bangka was vruchteloos, omdat de gezaghebber [fol. 141] van de pantjalang Reuk de verwijtbare zorgeloosheid heeft gehad zich tijdens de heenreis van de andere schepen af te scheiden en de rivier van Palembang is op gevaren, waardoor vermoedelijk de opzet van deze expeditie werd verraden. Bij terugkomst heeft hij zich ook niet vertoond en zal wel proberen weg te blijven om straf te ontlopen. Men hoopt dat het patrouilleren afschrikt om in tin en peper particulier te handelen, en dat er dus weinig van deze producten illegaal naar China zullen gaan. De verwerving van peper te Palembang gaat helaas steeds slechter. Dit jaar voerden de 29 schepen van de koning maar 4347 pikol peper en daarentegen wel 21.597 $\frac{3}{4}$ pikol tin aan. Volgens de brief van 30 april 1764 van de resident is er geen peper in de logie geleverd, waarover de koning in een brief van